

- procjenu mogućnosti izvođenja, razvoja i usavršavanja programa profesionalnog osposobljavanja
- radno osposobljavanje, obrazovanje i programe održavanja i usavršavanja radnih i radno-socijalnih vještina i sposobnosti u razdoblju do zapošljavanja
- informiranje i savjetovanje o mogućnostima koje asistivna tehnologija pruža u učenju i radu
- pojedinačne i skupne programe za unapređenje radno-socijalne uključenosti u zajednicu
- informiranje i savjetovanje o primjeni različitih učinkovitih tehnika u učenju i radu
- razvoj motivacije i osposobljavanje osobe s invaliditetom u korištenju odabrane tehnologije
- tehničku pomoć i podršku u provedbi usluga profesionalne rehabilitacije, praćenje i procjenu rezultata profesionalne rehabilitacije
- informiranje i podršku u izvorima financiranja

D) SOCIJALNU SKRB

1) Pravo na doplatu za pomoć i njegu

Priznaje se osobi koja ne može sama udovoljiti osnovnim životnim potrebama uslijed čega joj je prijeko potrebna pomoć i njega druge osobe u organiziranju prehrane, pripremi i uzimanju obroka, nabavi namirnica, čišćenju i pospremanju stana, oblačenju i svlačenju, održavanju osobne higijene, kao i obavljanju drugih osnovnih životnih potreba.

Ovo pravo ne priznaje se osobi koja:

- ima zaključen ugovor o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju
- ima u vlasništvu drugi stan ili kuću
- ima u vlasništvu poslovni prostor koji ne koristi za obavljanje registrirane djelatnosti
- ako prosječni mjesečni prihod samca prelazi 250 posto osnovice
- doplatak za pomoć i njegu može ostvariti po posebnom propisu; osobi kojoj je priznato pravo na osobnu invalidninu po Zakonu o socijalnoj skrbi ili na temelju drugih propisa
- ima osiguran smještaj u ustanovi socijalne skrbi i kod drugih pružatelja socijalnih usluga, u zdravstvenoj ili u drugoj ustanovi, odnosno organizirano stanovanje sukladno Zakonu

2) Usluga pomoć u kući

Ovo pravo priznaje se:

- osobi kojoj je zbog tjelesnog, mentalnog, intelektualnog ili osjetilnog oštećenja ili trajnih promjena u zdravstvenom stanju prijeko potrebna pomoć druge osobe
- osobi kojoj je zbog privremenih promjena u zdravstvenom stanju prijeko potrebna pomoć druge osobe
- starijoj osobi kojoj je prema procjeni centra za socijalnu skrb potrebna pomoć druge osobe

Pomoć u kući obuhvaća:

- organiziranje prehrane (nabava i dostava gotovih obroka u kuću)
- obavljanje kućnih poslova (dostava živežnih namirnica, pomoć u pripremanju obroka, pranje posuđa, pospremanje stana, donošenje vode, ogrjeva i slično, organiziranje pranja i glačanja rublja, nabava lijekova i drugih potrepština i dr.)
- održavanje osobne higijene (pomoć u oblačenju i svlačenju, u kupanju i obavljanju drugih higijenskih potreba)

3) Smještaj kao usluga skrbi izvan vlastite obitelji

Smještaj kao usluga skrbi izvan vlastite obitelji pruža se odraslim i starijim osobama kojima je, zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju, potrebna pomoć druge osobe oko zadovoljavanja osnovnih životnih potreba (prehrana, higijena, njega), a to im se ne može osigurati u vlastitoj obitelji.

Smještaj može biti **privremeni** (priznaje se u kriznim situacijama, radi provođenja kraćih rehabilitacijskih programa ili u drugim slučajevima propisanim Zakonom), te **dugotrajni smještaj**, koji se priznaje korisniku koje je tijekom duljeg vremenskog razdoblja potrebno osigurati intenzivnu skrb i zadovoljenje drugih životnih potreba.

Centar za mir, nenasilje i ljudska prava

– Osijek

PRAVA ŽENA S INVALIDITETOM I TJELESNIM OŠTEĆENJEM STARIJIH OD 50 GODINA

Osijek, 2018. godina

Tisak ovoga Letka financijski je podržao
Grad Osijek

Općenito:

Osobe s invaliditetom i tjelesnim oštećenjem kategorija su stanovništva, čiji se problemi moraju prepoznati u društvu. Istraživanja su pokazala da te osobe u gotovo svim zemljama nailaze na probleme pri ostvarivanju svojih temeljnih ljudskih prava.

Univerzalno pravo svake osobe je nediskriminacija.

Deklaraciji o pravima osoba s invaliditetom (usvojena 1975. godine rezolucijom Opće skupštine Ujedinjenih naroda), točka 7.

“Osobe s invaliditetom imaju pravo na ekonomsku i socijalnu sigurnost te na pristojan standard života. One imaju pravo, u skladu sa svojim sposobnostima, na osiguravanje i zadržavanje radnog mjesta ili zapošljavanje u korisnom, produktivnom i plaćenom zanimanju, te na pridruživanje sindikatima”.

Zakon o suzbijanju diskriminacije (2008. godine, čl.1.) Zakonom se osigurava zaštita i promicanje jednakosti kao najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske, stvaraju se pretpostavke za ostvarivanje jednakih mogućnosti i uređuje zaštita od diskriminacije na osnovi, između ostalog, zdravstvenog stanja, invaliditeta.

Vlada RH donijela je Nacionalni plan za borbu protiv diskriminacije za razdoblje od 2017. do 2022. godine. Jedan od ciljeva Plana je i promicanje jednakih mogućnosti na području rad i zapošljavanja, između ostalih, i osoba s invaliditetom.

Problemi osoba s invaliditetom i tjelesnim oštećenjem:

Osobe s invaliditetom i tjelesnim oštećenjem u visokom postotku su nezaposlene. Ovisno o vrsti i stupnju invaliditeta i tjelesnog oštećenja nailaze na cijeli niz zapreka, nerazumijevanja, predrasuda.

Najčešće se susreću s kompliciranim postupkom ostvarivanja prava na pomagala (npr. broja komada pelena, kontaktnih naočala,...); kompliciran postupak upućivanja na specijalističke preglede; nepostojanja hospicija...

Žene s invaliditetom i tjelesnim oštećenjem, u svijetu, a posebno u zemljama tranzicije, imaju vrlo specifične probleme, nadasve predrasude s kojima se susreću. Što je zemlja manje razvijena i problemi žena su izraženiji.

Žene starije od 50 godina općenito, a posebice žene s invaliditetom i tjelesnim oštećenjem ranjiva su skupina stanovništva, posebno u segmentu prava na rad. Vrlo teško dobivaju posao na tržištu rada, njihovi poslovi su slabije plaćeni, češće su žrtve mobinga, a u nekom postotku su i žrtve primitivizma, seksizma, što ih dodatno diskriminirala.

PRAVA:

A) ZDRAVSTVENO OSIGURANJE I ZDRAVSTVENA ZAŠTITA:

Pravo na obvezno zdravstveno osiguranje imaju osigurane osobe s prebivalištem i s odobrenim stalnim boravkom u Republici Hrvatskoj temeljem Zakona o zdravstvenoj zaštiti i Zakona o zdravstvenom osiguranju.

Pravo na zdravstvene usluge na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje:

- Preventivna zdravstvena zaštita osoba s invaliditetom iz registra osoba s invaliditetom utvrđenog posebnim propisom
- Cjelokupno liječenje kroničnih psihijatrijskih bolesti
- Cjelokupno liječenje zloćudnih bolesti
- Cjelokupno liječenje koje je posljedica povrede na radu, odnosno profesionalne bolesti
- Ortopedska i druga pomagala, dentalna pomagala – koja su utvrđena osnovnom i dodatnom listom

Plaćanja premije dopunskog zdravstvenog osiguranja oslobođeni su, između ostalih:

- osobe koje imaju priznato 100% tjelesno oštećenja
- osobe s višestrukim tjelesnim oštećenjem
- osobe koje zbog tjelesnog ili mentalnog oštećenja ili psihičke bolesti ne mogu samostalno obavljati aktivnosti primjerene životnoj dobi

Pravo na njegu i rehabilitaciju u kući osigurana osoba stječe kad je nepokretna ili slabije pokretna, kronično bolesna, u fazi pogoršanja ili komplikacije, prolazna ili trajna stanja u kojima nije moguće samozbrinjavanje nakon složenijih operativnih zahvata, te u terminalnoj fazi.

B) ZAPOŠLJAVANJE OSOBA S INVALIDITETOM:

Dana 30. lipnja 2018. godine Hrvatski zavod za zapošljavanje registrirao je 5.989 nezaposlenih osoba s invaliditetom. Najveći postotak nezaposlenih osoba s invaliditetom je dugotrajno nezaposleno. Najviše je nezaposleno osoba s intelektualnim poteškoćama.

Poslodavci koji zapošljavaju najmanje 20 zaposlenika imaju obvezu zaposliti određeni broj osoba s invaliditetom.

Hrvatski zavod za zapošljavanje provodi sljedeće mjere aktivne politike zapošljavanja osoba s invaliditetom, prepoznati kao najranjivija skupina:

- Potpora poslodavcima za zapošljavanje osoba s invaliditetom
- Potpora za usavršavanje
- Potpora za samozapošljavanje
- Obrazovanje nezaposlenih
- Osposobljavanje na radnom mjestu
- Mjera za stjecanje prvog radnog iskustva / pripravništva
- Potpora za zapošljavanje za stjecanje prvog radnog iskustva / pripravništva
- Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa
- Osposobljavanje za stjecanje odgovarajućeg radnog iskustva (30+)
- Javni radovi
- Potpore za očuvanje radnih mjesta
- Stalni sezonac.

C) PRAVO NA PROFESIONALNU REHABILITACIJU

Ovo pravo može ostvariti osoba kojoj je prema posebnom propisu utvrđen status osobe s invaliditetom. Profesionalna rehabilitacija obuhvaća usluge koje uključuju sljedeće mjere i aktivnosti:

- sudjelovanje u utvrđivanju preostalih radnih i općih sposobnosti
- profesionalno informiranje, savjetovanje i procjenu profesionalnih mogućnosti
- analizu tržišta rada, mogućnosti zapošljavanja i uključivanja u rad